

MUNI
MED

PRÁVNÍ PROBLEMATIKA V OŠETŘOVATELSTVÍ

III.

ÚOPZ MIKPO031p
ÚOPZ MIKPO031s

Ústav veřejného zdraví LF MU
Alena Tobiášová

POSTAVENÍ POSKYTOVATELE, ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ A JINÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ

- **Práva a povinnosti poskytovatele**

povinnosti poskytovatele

- ✓ zdravotní služby poskytovat na náležitě odborné úrovni
- ✓ vytvořit podmínky a opatření k zajištění uplatňování práv a povinností
  - pacientů
  - dalších oprávněných osob
  - zdravotnických / jiných odborných pracovníků
- ✓ informovat pacienta o ceně ZS
- ✓ vystavit účet za uhrazené zdravotní služby
- ✓ zpracovat seznam cen poskytovaných ZS nehrazených ZP
- ✓ předat zprávu o poskytnutých ZS registrujícímu poskytovateli
- ✓ předat informace k zajištění návaznosti dalších zdrav. a sociálních služeb poskytovaných pacientovi

povinnosti poskytovatele

- ✓ informovat pacienta, že se na poskytování ZS se podílí osoby získávající způsobilost k výkonu povolání, s právem pacienta odmítnout
- ✓ podílet se na zajištění LPS
- ✓ umožnit odbornou praxi vč. zdravotních výkonů a záznamů do ZD osobám připravujícím se na povolání
- ✓ přijmout pacienta k
  - izolaci, karanténě, léčení nebo lékařskému dohledu
  - ochrannému léčení nařízenému soudem
- ✓ zajistit hospitalizaci
  - nezletilých odděleně od dospělých (do 15 let)
  - žen odděleně od mužů (výjimka akutní lůžková péče intenzivní)

povinnosti poskytovatele

- ✓ umožnit pobyt zákonného zástupce s hospitalizovaným nezletilým pacientem
- ✓ pacienta vybavit při propuštění léčivými přípravky a zdravotnickými prostředky na 3 dny
- ✓ odůvodnit v ZD odchýlení se od medicínského postupu
- ✓ zavést interní systém hodnocení kvality a bezpečí ZS
- ✓ používání antibiotik tak, aby došlo k omezování rizika vzestupu antibiotické rezistence
- ✓ seznam zdravotních služeb, k jejichž poskytnutí je vyžadován písemný souhlas

práva poskytovatele - odmítnout pacienta

- ✓ přijetím pacienta by bylo překročeno únosné pracovní zatížení – došlo by ke snížení úrovně kvality a bezpečnosti ZS poskytovaných pacientům již přijatým
- ✓ přijetí brání provozní důvody, personální zabezpečení nebo technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení
- ✓ není pojištěncem ZP, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu (mimo EU)

! nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení života / vážnému poškození zdraví pacienta ! - porod, neodkladná péče ...

práva poskytovatele – ukončit péči o pacienta

- ✓ předá pacienta do péče jiného poskytovatele se souhlasem pacienta
- ✓ pominou důvody pro poskytování zdravotních služeb
- ✓ pacient vysloví nesouhlas s veškerými ZS
- ✓ jednání pacienta:
  - závažným způsobem omezuje práva ostatních pac. , úmyslně a soustavně nedodrží navržený individuální léčebný postup
  - neřídí se vnitřním řádem (není způsobeno zdravotním stavem)
  - neposkytuje součinnost pro poskytování ZS

! nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení života / vážnému poškození zdraví pacienta ! - porod, neodkladná péče ...

POSTAVENÍ POSKYTOVATELE, ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ A JINÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ

- **Práva a povinnosti zdravotnických pracovníků**

povinnosti zdravotnických pracovníků

- poskytovat zdravotní služby
  - s odbornou nebo specializovanou způsobilostí
  - v rozsahu odpovídajícím jeho způsobilosti, zdravotnímu stavu pacienta, na náležité odborné úrovni
- řídit se etickými principy
- odbornou první pomoc / zajistit podle potřeby poskytnutí ZS
- zachování mlčenlivosti

práva zdravotnických pracovníků

- ✓ získat informace, že pacient je nosičem infekční nemoci
- ✓ získat informace o dalších závažných skutečnostech
- ✓ neposkytnout ZS v případě, že by došlo k přímému ohrožení jeho života / vážnému ohrožení zdraví
- ✓ odmítnout poskytnutí ZS, pokud by to odporovalo jeho svědomí nebo náboženskému vyznání (informovat poskytovatele - zajištění jiného pracovníka/ poskytovatele)
  - nemožnost odmítnutí
    - ohrožení života pacienta /vážné ohrožení
    - poskytovatel nezajistí poskytnutí ZS

POSTAVENÍ POSKYTOVATELE, ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ A JINÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ

- **Povinnost mlčenlivosti a její prolomení**

osobní rozsah mlčenlivosti

- ✓ zdravotničtí pracovníci, JOP (i po ukončení činnosti)
- ✓ osoby získávající způsobilost k výkonu povolání zdravotnického pracovníka / JOP
- ✓ osoby oprávněné nahlížet do ZD bez souhlasu pacienta
- ✓ odborné komise podle zákona o specifických ZS
- ✓ ZS v přítomnosti příslušníka Vězeňské služby (vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence)
- ✓ osoby získávající informace o zdravotním stavu pacienta na základě jiných právních předpisů

věcný rozsah mlčenlivosti

- ✓ informace
  - zdravotní stav
  - poskytované zdravotní služby
  - osobní, sociální, rodinná, pracovní anamnéza
  - sexuální orientace, rasový/etnický původ, náboženské vyznání, zvyklosti, návyky ...
  - názor, úsudek, přesvědčení, ...
- ✓ informace od pacienta i jiných osob

za porušení povinné mlčenlivosti se nepovažuje

- ✓ zajištění návaznosti poskytovaných ZS
- ✓ zproštění mlčenlivosti pacientem / zák. zástupcem
- ✓ údaje sdělované na základě právních předpisů bez souhlasu pacienta
- ✓ pro potřeby trestního řízení způsobem stanoveným právními předpisy
- ✓ plnění zákonem uložené povinnosti překazit / oznámit spáchání trestného činu
- ✓ skutečnosti sdělované poskytovatelem, zdrav. pracovníkem, JOP v nezbytném rozsahu pro ochranu vlastních práv, vč. řízení příslušné komory

zproštění mlčenlivosti pacientem

– ust. § 33 ZoZS

- pacient může určit osoby nebo vyslovit zákaz poskytovat informace o zdravotním stavu kterékoliv osobě kdykoliv po přijetí do péče
- zákaz se nepoužije na podávání informací, popřípadě na sdělování údajů, které mohou být sděleny bez souhlasu pacienta podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů
- záznam do ZD

údaje sdělované na základě ZoZS

- ✓ pečující osoby
  - zdravotní stav / povaha onemocnění pacienta
- ✓ osoby blízké
  - aktuální zdravotní stav
  - v zájmu ochrany jejich zdraví
  - po smrti pacienta
- ✓ osoby, které přišli s pacientem do styku
  - rozhodné pro ochranu jejich zdraví

oprávnění nahlížení do ZD

- ✓ pacient, zákonný zástupce nebo opatrovník pacienta
- ✓ osoby určené pacientem, zák. zástupcem nebo opatrovníkem, pěstoun, jiná pečující osoba
- ✓ osoby blízké zemřelému pacientovi
- ✓ zdravotníci a jiní odborní pracovníci
- ✓ další zaměstnanci poskytovatele
- ✓ správní orgán v souvislosti s přezkoumáním lékařského posudku, převzetí ZD s návazností poskytování ZS, provádění kontroly

- ✓ zdravotní pojišťovny
- ✓ sociálního zabezpečení
- ✓ SÚKL, SÚJB
- ✓ NZIS
- ✓ soudní znalci ve zdravotnických oborech
- ✓ orgán ochrany veřejného zdraví
- ✓ hodnocení kvality, bezpečí, klinické audity
- ✓ Veřejný ochránce práv
- ✓ Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání
- ✓ **osoby získávající způsobilost** k výkonu povolání zdrav. pracovníka, JOP a jejich pedagogové

ohlašovací povinnost / informace na vyžádání

- **Orgány činné v trestním řízení**
- **Orgány soc. práv. ochrany dítěte**
- Matrika
- Zdravotní pojišťovny
- Orgány veřejného zdraví
- Soud v civilním řízení
- Celní úřad
- Státní ústav pro kontrolu léčiv
- Státní úřad pro jadernou bezpečnost
- Správa sociálního zabezpečení
- Zaměstnavatelé pacientů
- Úřad práce (Inspektorát práce)
- Veřejný ochránce práv
- Jiní poskytovatelé zdravotních služeb, etická komise
- ČLK, ČStK
- Ministerstvo zdravotnictví
- NZIS
- Krajské úřady
- ministerstva obrany, vnitra a spravedlnosti
- Obecní úřad obce s rozšířenou působností
- Úřad pro civilní letectví
- ...další

orgány činné v trestním řízení (§ 8/1,5 TR)

- Státní orgány, **právnícké a fyzické osoby jsou povinny** bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty **vyhovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení** při plnění jejich úkolů...
- Nestanoví-li zvláštní zákon podmínky, za nichž lze pro účely trestního řízení **sdělovat informace**, které jsou podle takového zákona utajovány, nebo na něž se **vztahuje povinnost mlčenlivosti**, lze tyto informace pro trestní řízení **vyžadovat po předchozím souhlasu soudce ...**

nepřekážení trestného činu (§ 367 TZ)

- Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný **připravuje** nebo **páchá** trestný čin .... a spáchání nebo dokončení takového TČ nepřekazí ...
překazít TČ lze i jeho včasným oznámením státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu
  - vraždy, zabití, těžkého ublížení na zdraví, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení, nedovoleného přerušování těhotenství bez souhlasu těhotné ženy, neoprávněného odebrání tkání a orgánů, znásilnění, pohlavního zneužití, týrání svěřené osoby, ...

neoznámení trestného činu (§ 368 TZ)

- Kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný **spáchal** trestný čin .... a takový TČ neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu
  - vraždy, těžkého ublížení na zdraví, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení, týrání svěřené osoby...

sankce

- ZoZS
  - poruší povinnost mlčenlivosti, vést, uchovávat, nakládat se ZD dle ZoZS
  - umožní nahlížet v rozporu se ZoZS, neprovede záznam o nahlédnutí...
  - pokuta až 1 mil. Kč / 500 tis. Kč
- Občanský zákoník (náhrada škody, újmy ...)
- Trestní zákoník (neoprávněné nakládání s os. údaji, neoprávněný přístup k počítačovému systému ...)
- Zákon o ČLK, ČSK, ČLéK
- Zákoník práce

POSTAVENÍ POSKYTOVATELE, ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ A JINÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ

- **Vedení zdravotnické dokumentace**

vedení a nakládání

forma

- v listinné podobě
- v elektronické podobě
- kombinace listinné a elektronické podoby

způsob

- průkazně, pravdivě, čitelně
- průběžně doplňována
- jednotlivé zápisy bez zbytečného odkladu
- akutní lůžkové péče
  - zápis o aktuálním zdravotním stavu pacienta min. 1x denně
- opravy novým zápisem

povinnosti poskytovatele práva a povinnosti oprávněných osob

- ✓ nahlížet, pořizovat výpisy, kopie – oprávněná osoba / poskytovatel
- ✓ lhůty - pacient / jiné oprávnění osoby
- ✓ zpoplatnění
- ✓ povinnost nahlížejcích
  - prokázat totožnost – OP, pas, čestné prohlášení, potvrzení pacienta
  - prokázat příslušnost ke správnímu orgánu / instituci nebo předložit písemné pověření
- ✓ uchovávání, vyřazování a zničení zdravotnické dokumentace

POSTAVENÍ POSKYTOVATELE, ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ A JINÝCH ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ

- **Hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb**

cíl a účel

- účelem interního hodnocení je sebekritické vyhodnocení všech oblastí poskytované péče a vyhledání nejslabších míst
  - základem sebehodnocení je zachování objektivnosti v sebekritičnosti, kontinuita a sledování dynamiky vývoje
  - účelem externího hodnocení je posoudit organizační úroveň poskytování ZS podle hodnotících standardů
- **bezpečné prostředí pro pacienty a zaměstnance**

Formy hodnocení kvality a bezpečí ZS

- Interní hodnocení
  - zákonná povinnost zavést interní systém hodnocení kvality a bezpečí poskytovaných ZS
  - minimální požadavky - Věstník MZ částka 16 /2015
  - slouží výhradně pro interní potřeby poskytovatele ZS
- Externí hodnocení
  - provádí fyzická /právnícká osoba, které bylo uděleno oprávnění MZ
  - minimální standardy – vyhl. MZ č. 102/2012 Sb.
- Jiné nástroje řízení kvality

M U N I

M E D